

RAPPORTAGE

Rotterdams Collectief tegen Kindermishandeling 2015-2016

Betrokken organisaties:

Aanbieders LVB (Middin, Pameijer, 's Heerenloo, ASVZ)
Antes
Bavo Europeoort
Centrum Jeugd en Gezin
Erasmus MC
FlexusJeugdplein
Gemeente Rotterdam
Horizon
Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond
Openbaar Ministerie
Passend Primair Onderwijs (PPO)
Stichting Protestants-Christelijk Basis- en Orthopedagogisch Onderwijs (PCBO)
Politie
Raad voor de Kinderbescherming
School Maatschappelijk Werk Rijnmond
Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond
Veiligheidshuis Rotterdam Rijnmond
Hoge School Rotterdam
De Viersprong

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
1. Uitvoering 2016	5
2. Overig.....	18
3. Obstakels.....	18
4. Succesvol	19
5. De Toekomst	19
BIJLAGEN	21

Samenvatting

In juli 2015 is het Rotterdams Collectief tegen Kindermishandeling gestart. In het land zijn 6 Collectieven opgericht te weten in: Leeuwarden/Weststellingwerf, Amsterdam, Arnhem, Parkstad (Heerlen), Dordrecht en Rotterdam.

De landelijke Collectieven zijn eind 2016 gestopt. Omdat de tijd te kort was om daadwerkelijk het verschil te kunnen maken is er in Rotterdam voor gekozen om het Collectief onder te brengen in de actielijn Kindermishandeling van het Actieprogramma Veilig Thuis. Dit programma loopt tot eind 2018. Deze rapportage moet dan ook gezien worden als een tussenstand.

De opdracht aan de Collectieven was om samen met partners in het werkveld lokale knelpunten in de aanpak kindermishandeling in kaart te brengen en op te lossen.

In Rotterdam hebben we gekozen om met 3 werkgroepen in de wijk te kijken naar knelpunten met betrekking tot 'Signaleren en bespreekbaar maken', 'Samenwerken', en 'Informatie delen' bij uitvoerende professionals. Deze knelpunten kwamen naar voren uit een inventarisatie onder professionals in Rotterdam en zijn opgenomen in de Verbeteragenda Rotterdam.

Vanaf maart 2016 zijn de werkgroepen vanuit de praktijksituatie aan de slag gegaan. Daarbij is vanaf de start helder geweest dat gezocht zou worden naar praktische en handzame oplossingen waar uitvoerende professionals direct mee aan de slag kunnen. De gekozen werkwijze leent zich namelijk niet voor langlopende en ingewikkelde processen. Daarvoor zijn andere trajecten vanuit het Actieprogramma Veilig Thuis meer geschikt.

Eind 2016 heeft elke werkgroep aanbevelingen gedaan en een product opgeleverd in de vorm van een handzame factsheet. Het betreft:

- een factsheet met startzinnen voor een gesprek met een ouder bij de eerste zorgen,
- een factsheet van 'de meest gestelde vragen over SISA',
- een factsheet met de beschrijving van verschillende casussen waarin (morele) dilemma's een rol spelen bij het delen van informatie.

De volgende aanbevelingen zijn gedaan:

- Zorg voor een jaarlijkse training 'Praten met ouders over zorgen omtrent hun kind'.
- Maak filmpjes over het voeren van lastige gesprekken.
- Organiseer 'gluren bij de burens' en heb het dan ook over informatie delen.
- Richt per gebied een digitaal platform in.

De factsheets en aanbevelingen worden in de onderhavige rapportage verder toegelicht.

Behalve deze resultaten is vooral de wijze waarop met elkaar is samengewerkt van toegevoegde waarde gebleken. Uitvoerende professionals vanuit verschillende domeinen leerden elkaar en elkaars werkwijze beter kennen. Er is veel kennis en ervaring gedeeld en er zijn nieuwe samenwerkingsafspraken gemaakt. Het bleek vooral van groot belang dat onderling werd uitgewisseld wat ieders taak en rol is bij signalen van kindermishandeling. Dat is in het onderwijs nu eenmaal anders dan bijvoorbeeld in een wijkteam of bij de politie. En deze kennis helpt dan weer om zelf effectief te handelen bij kindermishandeling.

Het bemensen van de werkgroepen met uitvoerende professionals had echter wel als knelpunt dat regelmatig door capaciteitsproblemen of spoedcasuïstiek een werkgroepoverleg moest worden afgezegd door deelnemers. Dat had uiteraard gevolgen voor de voortgang en continuïteit.

Naast de activiteiten in de werkgroepen heeft het Rotterdams Collectief in mei 2016 de Conferentie 'Aanpakken doen we samen' georganiseerd.

Het Collectief Rotterdam gaat komend jaar aan de slag met de aanbevelingen en opgeleverde producten. Dat betekent dat we een geschikte vorm gaan zoeken voor verspreiding en uitrol van de factsheets en de aanbevelingen gaan uitwerken. De op het voorblad genoemde organisaties zullen hierin samen optrekken.

Daarnaast zal het Collectief zich, meer dan vorig jaar, gaan richten op netwerkactiviteiten. Zie hiervoor het stukje over De Toekomst.

1. Uitvoering 2016

Het Rotterdams Collectief bestaat uit een Stuurgroep, een Kerngroep en 3 Werkgroepen.

1.1 Stuurgroep

De Stuurgroep heeft besluiten genomen en voor draagvlak gezorgd.

1.2 Kerngroep

De Kerngroep heeft de Verbeteragenda opgesteld en de opdrachten aan de werkgroepen geformuleerd. Daarnaast heeft de Kerngroep de werkgroepen geadviseerd en voor verbinding gezorgd met de samenwerkingspartners. Ook heeft de Kerngroep de Conferentie op 10 mei georganiseerd en de folder 'Geweld in huis raakt kinderen' gerealiseerd. Tot slot heeft de Kerngroep voorstellen gedaan voor de inrichting van het Collectief vanaf januari 2017 en zal zij zich inzetten voor de uitrol van de resultaten.

1.3 Werkgroepen

In januari 2016 is een deelprojectleider aangesteld voor 4 uur per week voor het organiseren en begeleiden van 3 werkgroepen. Daarnaast was de deelprojectleider verantwoordelijk voor de uitvoering van de opdrachten aan de werkgroepen en het behalen van concrete resultaten. Tot slot verzorgde zij de verslaglegging en de rapportage aan de Kerngroep.

In september 2016 is een gezamenlijke bijeenkomst voor alle werkgroepen georganiseerd waarbij volgens een bepaalde methodiek is gekeken naar de opdracht van elke werkgroep en is gezamenlijk toegewerkt naar het op te leveren resultaat.

Bij deelnemers in alle drie de werkgroepen kwamen vragen over het gebruik van SISA. Een expert op het gebied van SISA, van de gemeente Rotterdam is uitgenodigd om deze vragen te beantwoorden. Het verslag hiervan is wijd verspreid onder alle leden van de werkgroepen en door hen weer intern in de eigen organisaties. Deze informatie was input voor de factsheet SISA.

Werkgroep 1: Signaleren en bespreekbaar maken

De bevindingen van de deelnemers met betrekking tot signaleren en bespreekbaar maken:

- Iedereen signaleert maar er is een grote mate van handelingsverlegenheid om signalen te bespreken met ouders.
- We wachten totdat we het 'zeker weten' en we hopen dat onze collega erover begint met deze ouder....
- Signaleren in SISA is erg belangrijk. Door deelname aan deze werkgroep staat SISA weer hoog geprioriteerd bij de leden van de werkgroep én hun organisaties.
- Hoe eerder we een 'niet pluis gevoel' of een gewone zorg bespreken met ouders hoe beter we ook in staat zijn om erger te voorkomen.
- Het ontbreekt veel medewerkers aan vertrouwen/deskundigheid om gesprekken over zorgen te voeren met een ouder, zelfs op het eerste gezicht kleine zorgen zoals 'uw kind komt steeds met een volle luier bij de opvang'.

Deze informatie heeft tot het volgende resultaat geleid:

Factsheet 1

Een gesprek starten over een zorg die je wilt delen met een ouder

Bevinding: medewerkers kennen de signalen van kindermishandeling en beseffen dat het vroegtijdig spreken met ouders over zorgen om een kind van grote waarde is en tegelijkertijd geven medewerkers te kennen een dergelijk gesprek moeilijk te vinden.

Advies: de werkgroep heeft een aantal aandachtspunten geformuleerd voor een dergelijk gesprek tezamen met een lijst met 'start zinnen'. De startzinnen kunnen in de training voor medewerkers geoefend worden.

Voordat je in gesprek gaat, besteed aandacht aan:

- helder aangeven wat het doel van het gesprek is.
- actief luisteren (met bijzondere aandacht voor non-verbale signalen, voor datgene wat men niet zegt).
- open vragen stellen, doorvragen, vragen om verduidelijking, ik-boodschappen geven.
- feedback geven. Vermijd gesloten vragen en en/of vragen!
- samenvatten (in je eigen woorden, om te checken of je het goed begrepen hebt en als dat niet zo is heeft je gesprekspartner zo de gelegenheid e.e.a. te corrigeren).
- je gesprekspartner helpen zoveel mogelijk met eigen oplossingen te komen.

Emotie

Kindermishandeling, het woord of dat je er mee te maken hebt, kan ook bij jou (de hulpverlener) een emotie (boosheid, angst, verdriet...) oproepen, misschien een eigen ervaring of herinnering die iets bij jou 'triggert' en een reactie kan zijn; *fright, fight of flight*:

Fright: angst/bevriezen (dicht slaan, niet meer weten wat je moet doen)

Fight: vechten (ik ga hier tegen in, "ik ga dit varkentje" wassen)

Flight: vluchten (ik heb het niet gezien, keer me er van af)

Relatie

Daarnaast speelt de relatie die je hebt met de ouders met wie je je zorgen gaat bespreken ook een rol. In die relatie gaat het om veiligheid, vertrouwen en het kunnen geven van een nare boodschap. Let dus op je eigen fysieke veiligheid op de plek waar je bent. Vraag je af hoe het gesteld is met je eigen zelfvertrouwen en hoeveel vertrouwen heb je in je gesprekspartner? Tot slot, hoe ga ik deze nare boodschap brengen (aan mensen die ik misschien aardig vind) en hoe zal de ander reageren op mijn boodschap?

Bovenstaande vormt de grondhouding van waaruit je reageert en dus ook van wat je mogelijk zou (kunnen) zeggen. Het is belangrijk om je van je grondhouding bewust te zijn. Als je je bewust bent van wat er bij jou gebeurt (of de omstandigheden maken dat je adequaat of misschien juist niet adequaat kunt reageren), kun je gericht gaan zoeken naar mogelijkheden om eventuele blokkades op te lossen.

Belangrijk

- neem je gevoel serieus
- wees alert op signalen die zouden kunnen wijzen op vermoedens van kindermishandeling

- schakel iemand in (bv. de aandachtsfunctionaris kindermishandeling) om je te helpen als je er niet uitkomt
- ga zorgvuldig om met privacy
- onderneem waar mogelijk en zo snel als mogelijk actie (eventueel samen met iemand anders / aandachtsfunctionaris) om een mogelijk (ernstige) situatie voor het kind te stoppen dan wel te voorkomen

Start vragen (in willekeurige volgorde):

Ik wil het ergens met je over hebben, heb je even tijd voor me/ kunnen we een afspraak maken?

Hoe gaat het thuis?

Ik zie dat je verdrietig bent, kun je daar iets over vertellen?

Hoe is het afgelopen week met je gegaan, met je kind, met je man?

Peter vertelde dat er thuis geschreeuwd wordt, wat is jouw verhaal er over?

Ik heb die en die gedragsverandering gezien bij Peter, wat zie jij daar thuis van?

Hoe ziet zijn dag eruit?

Wie vraag je om hulp, bij wie kun je terecht?

Hoe hou je het vol? Is er iemand die je hierbij helpt?

Het valt me op dat Peter op sommige dagen geen lunch bij zich heeft, kunt u vertellen waar dat door komt?

Mij viel vandaag op.....(concrete waarnemingen benoemen), herken je dat?

Is dit u ook wel eens opgevallen??

Gebeurt dit thuis ook wel eens??

Heeft u enig idee waar dit vandaan komt?

Wat kun je, wat wil je daarover vertellen?

Hoe voel je je?

Hoe is dat voor je?

Wat kan ik voor je betekenen?

Hoe helpt dat jouw relatie met je kind?

Komt het wel eens voor dat ...huilt en u de energie niet meer heeft om naar hem toe te gaan ?

Het valt ons op dat Peter zo onrustig is in zijn slaap, hoe slaapt hij thuis?

Wij maken ons zorgen om Peter omdat....., deelt u deze zorgen met ons?

Ik heb vandaag ... gezien/meegemaakt met Peter en ik wist niet wat ik er mee aan moest ,wat doet u in dat geval thuis?

Kun je het voor me uitleggen? Misschien kan ik helpen?

Ik vind het fijn dat we een afspraak konden maken om ..... te bespreken.

Ik heb zorgen over .... en ik wil het graag met je delen

Ik heb Peter vandaag... zien doen. Ik zou hier graag met jou over willen praten omdat ik daarvan schrok/me daar zorgen over maak.

Ik hoor je .... zeggen. Misschien vergis ik me maar ik heb het idee dat.....

Misschien is er niets aan de hand maar ik zag ... .. doen en dat heb ik hem/haar nooit eerder zien doen, het viel echt op. Is er misschien iets aan de hand? Ik begrijp het dan misschien beter.

Als je het prettig vind wil ik graag naar je luisteren. Misschien kan ik iets voor je doen

Ik vind het best moeilijk om dit te zeggen, maar ...

Bedankt dat we zo open konden praten. Ik kan je misschien niet helemaal helpen. Vind je het goed als ik met .... ga praten? Zij weet misschien beter wat we kunnen doen.

Van mij kun je verwachten dat ik ....

Aanbeveling 1

Training gespreksvaardigheden voor medewerkers

Een aanbeveling aan alle organisaties die werken met kinderen en gezinnen: zorg voor een jaarlijkse training voor uitvoerend medewerkers 'Praten met ouders over zorgen omtrent hun kind'. Zorg ervoor dat:

- bij deze training gewerkt wordt met een trainersacteur
- tijdens de training ook aandacht wordt besteed aan eigen ervaringen met (on)veilig opgroeien

Het betreft hier gesprekken over 'niet pluis' gevoel: de eerste zorgen of signalen dat er iets mis zou kunnen zijn. Preventief handelen (het zo snel mogelijk bespreken van zorgelijke signalen) is cruciaal.

Voorbeeld van een training aan medewerkers:

Anne van Hoorn heeft een training ontwikkeld en deze gepresenteerd in de werkgroep. Haar training richt zich op;

- Duiden van je 'niet pluis' gevoel (dit a.d.h.v. een formulier/checklist).
- Zicht krijgen op de blokkades en angsten van de professional zelf m.b.t. dit thema.
- Zicht krijgen op kenmerken van een mishandelde en mishandelende partner en de patronen die hierbij horen. Anne is van mening dat als je daar inzicht in hebt, je beter boven de materie kan staan en snapt wat jouw handelingen en overwegingen betekenen.

Anne traint in het OVORA model dat zij heeft ontworpen;

Aanbeveling 2

Een aanbeveling om filmpjes te maken van goede voorbeelden van 'lastige gesprekken' en deze online te zetten en te delen met elkaar.

Een idee is om goede voorbeelden van 'gesprekken met ouders in lastige situaties' uit de training, op video op te nemen en deze filmpjes voor medewerkers beschikbaar te stellen.

Het gaat om gesprekken waarbij een medewerker de zorgen om een kind bespreekt en de ouder/acteur hierop reageert met ;

- boosheid
- ontkenning
- paniek
- verdriet
- angst

Werkgroep 2: Samenwerken

De bevindingen van de deelnemers met betrekking tot samenwerken

- Er bestaan veel beelden over elkaars organisaties die gebaseerd zijn op aannames.
- Iedereen is bereid om samen te werken maar het gaat zo veel makkelijker wanneer je elkaar kent.
- Iedereen deelt de opvatting dat 'samenwerken = samen verantwoordelijk zijn' maar hoe geef je daar vorm aan als je vanuit je organisatie/functie verschillende opdrachten hebt?
- Iedereen is bezig geweest met vragen als: hoe ziet jouw wijk eruit, met wie werk je samen, wie zoekt contact met wie? Hoe kun je een instelling beter leren kennen en activeren tot samenwerking?
- Deelnemers gaven aan dat zij behoefte hadden aan afstemming met huisartsen. Pogingen om een huisarts deel te laten nemen aan de werkgroep zijn echter mislukt. Wel zijn er diverse gesprekken geweest met de Landelijke Huisartsen Vereniging wat heeft geleid tot een bericht in de nieuwsbrief van de LHV, regio Rijnmond.

Deze informatie heeft tot het volgende resultaat geleid:

Factsheet 2

Vragen over SISA

Wat betekent de afkorting SISA?

SISA staat voor **S**ignaleren en **S**Amenwerken.

Het is ook het **S**amenwerkings**I**nstrument **S**luitende **A**anpak.

SISA is de Rotterdamse variant van de Landelijke Verwijsindex.

Wat is SISA?

Het is een computersysteem waarin professionals kunnen signaleren dat zij betrokken zijn bij een kind/jongere van 0 tot 23 jaar. Op deze manier kunnen professionals met elkaar afstemmen om de best mogelijke begeleiding te bieden

In SISA staat geen inhoud, geen dossier. Een professional signaleert dat hij of zij betrokken is, niet waarom! Met SISA wordt alleen maar bijgehouden of er meerdere professionals op hetzelfde moment bij hetzelfde kind, dezelfde jongere of binnen hetzelfde gezin betrokken zijn.

Via SISA werken organisaties, die met jongeren/kinderen werken, nauw samen. Met elkaar vormen ze een sluitend netwerk om jeugdigen die risico's lopen of problemen hebben, te signaleren en te begeleiden.

Wie werken er met SISA?

SISA richt zich op alle instellingen, organisaties en gemeentelijke diensten die de betreffende kinderen/jongeren en eventueel hun gezinnen via een op maat gesneden traject ondersteuning te bieden en begeleiden. Door vroegtijdig te signaleren en begeleiding te bieden kan erger worden voorkomen.

Wat is het doel van SISA?

De core business van SISA is dat je *samenwerkt* !

Matcht SISA alleen met het kind of ook met zijn/haar gezin?

Je geeft een signaal af per individu. De matches ontstaan sinds november 2015 op gezinsniveau. Dus de professional die signaleert op een kind matcht nu ook met een professional die signaleert op een broertje of zusje die in ieder geval één overeenkomende biologische ouder hebben. De ouder, ook al is hij/zij onder de 23 jaar, matcht niet mee.

Kun je ook gewoon even kijken in SISA of jouw cliënt bekend is?

Je kunt niet *kijken* in SISA of er al zorgen zijn. Het idee is juist dat jij een signaal afgeeft....pas dán ben je interactief bezig !!! Een pre-signaal kun je niet meer afgeven. Mag wettelijk niet meer !! SISA is geen raadpleegsysteem. Je moet eerst zelf een signaal afgeven, dan pas zie je eventuele andere signalen.

Wie geeft de meeste signalen af in SISA?

Met 17.000 signaleringen is de politie de actiefste signaleerder geweest in 2015
Daarna komen de wijkteams
Dan de jeugdbescherming
Het CJG regio Rotterdam heeft het afgelopen jaar 2.000 signalen afgegeven

Wat is de relatie van SISA met de Meldcode?

Kinderen en jongeren worden gesignaleerd in SISA als een organisatie betrokken is en/of zich zorgen maakt over hen. Dit om ervoor te zorgen dat de samenwerking met andere organisaties, die betrokken zijn bij hetzelfde kind, optimaal en gecoördineerd verloopt.
Als je in stap 5 van de Meldcode besluit een melding bij Veilig Thuis te doen (vanwege een vermoeden van kindermishandeling (of huiselijk geweld waarbij kinderen betrokken zijn) dan móet je op dat moment ook een signaal afgeven in SISA.

Kunnen we niet alle aanmeldingen bij het wijkteam automatisch laten signaleren?

Dat heet een 'soap koppeling' en kost veel geld.
Ook in TOP (het registratie systeem van de wijkteams) komt het signaleren in SISA niet automatisch. En in MC (Mens Centraal) al helemaal niet.....

Kennen huisartsen SISA?

De landelijke huisartsen vereniging is bekend met de landelijke verwijsindex en in Rotterdam met SISA maar heeft wel besloten dat huisartsen alvorens een signaal af te geven in SISA hiervoor eerst toestemming moeten vragen aan ouders. Er zijn inmiddels aardig wat huisartsenpraktijken aangesloten bij SISA. En er wordt ook gesignaleerd vanuit de huisartsen.

Wie in het onderwijs geeft signalen af in SISA?

Leerkrachten signaleren nooit zelf in SISA. Dat doet de IB-er of SMW-er of heel soms de directie. Een vertegenwoordiging vanuit de gemeente gaat scholen bezoeken om te kijken waarom er niet wordt gesignaleerd. Een proefproces kan alleen worden gedaan met een organisatie die subsidie ontvangt, dus bij scholen werkt dit niet zo heel duidelijk! Alle kinderen in het Passend Primair Pedagogisch Onderwijs (PPO) worden gesignaleerd met uitzondering van kinderen waarbij alleen leerproblemen spelen. De Onderwijs Arrangeer Teams gaan signaleren in SISA. Dat is de voorlopige afspraak. Maar ook daar zitten nuances in.

Wat doet de Jeugdbescherming in SISA?

De administratie geeft automatisch een signaal af in SISA van elke nieuw aangemelde cliënt die 'een traject ingaat'.

Wanneer geeft de politie een signaal af in SISA?

De elektronische zorgformulieren gaan dit automatisch doen. Als je een politie melding hebt zijn er al altijd zorgen. Alle signalen vanuit de Politie zijn zorgmeldingen. Dit kan vanuit Zeden zijn, of wat dan ook. Prokid is een systeem waarlangs wordt gekeken hoe groot de zorgen zijn.

De jeugdcoördinatoren van de politie geven niet makkelijk informatie, alleen aan Veilig Thuis en JBRR, maar zij staan achter SISA.

Geeft Veilig Thuis altijd een signaal af in SISA?

De frontoffice geeft automatisch een signaal af en als de onderzoeker start dan zou hij/zij eigenlijk nogmaals een signaal af moeten geven om er zelf in te kunnen kijken.

Bij een 'match' krijgt de frontoffice een e-mailbericht en niet de 'onderzoeker'. Dat is dus nog niet intern goed afgestemd.

Hoe je een signaal in SISA kunt afsluiten bij Veilig Thuis.....staat in hun protocol.

Is de GGZ in Rotterdam bekend met SISA?

Ook GGZ werkt met SISA. Nog niet iedereen, er is een stijging te zien in het aantal signalen

Hoe weten wijkteamleiders welke medewerkers actief zijn in SISA?

Zij krijgen kwartaal rapportages en daardoor worden zij zich er ook meer van bewust.

Heb je toestemming nodig van ouders om een signaal af te geven?

Nee. Je meldt het wel aan de ouders vóórdat je het signaal gaat afgeven. Je zegt tegen ouders 'ik ga een signaal afgeven en als ik een match krijg, gaat u akkoord als ik dan contact zoek'? Voor inhoudelijke afstemming met andere organisaties is altijd toestemming van ouders/verzorgers/jongeren nodig.

Waarvoor zijn er zo weinig matches?

SISA is er voor bedoeld dat je laat weten ' ik maak me zorgen en ben betrokken'. Het kan dus ook....dat jij de eerste bent...! Niet elk signaal leidt tot een match!

Wat moet je doen wanneer een gezin verhuist?

Wanneer een gezin is verhuist en er staat een actief signaal in de SISA dan wordt indirect ook gesignaleerd in de Landelijke Verwijsindex (VIR). Deze VIR zorgt ervoor dat er met de nieuwe gemeente ,wanneer de jongere daar ook gesignaleerd wordt, een match ontstaat. Dit werkt ook zo wanneer een jeugdige vanuit een andere gemeente naar de regio Rotterdam komt.

Hoe lang blijft een signaal in SISA staan?

Een signaal blijft twee jaar actief, al die tijd kan er gematcht worden. Een signaal blijft vijf jaar in-actief. Die in -actieve signalen kun je wel zien / oproepen maar zij geven geen 'match' meer.

Op de dag dat een jeugdige 23 jaar wordt verdwijnt hij/zij uit het systeem.

Wat gebeurt er in SISA wanneer een kind overlijdt?

Dan verdwijnen na 14 dagen alle gegevens uit het systeem. De gegevens kunnen dan nog wel worden opgevraagd bijv. wanneer er onderzoek wordt gedaan naar een 'onnatuurlijke doodsoorzaak'.

Wie belt met wie na een match?

Degene die de match-regie heeft belt als eerste. Dat zie je in SISA. In het e-mailbericht na een match staat wie de match-regie heeft. Wanneer iemand echter zelf eerder informatie nodig heeft dan dat de match-regisseur contact opneemt, kan deze gewoon zelf contact opnemen. Niet blijven wachten, maar actief reageren.

Wat te doen wanneer de hulp(verlener) stopt

Als je als professional vertrekt, moet je dat doorgeven aan infosisa@rotterdam.nl Als je de hulpverlening stopt, dan moet je je actieve signaal afsluiten in SISA.

SISA Rotterdam maakt elk kwartaal een overzicht van medewerkers per organisatie en vraagt aan de organisatie of deze lijst nog accuraat is en welke medewerkers er moeten worden verwijderd of toegevoegd. Daarnaast vraagt SISA of er signalen moeten worden overgedragen of moeten worden afgesloten.

Wat kun je doen wanneer iemand niet wil afstemmen met jou?

Laat in ieder geval altijd aan SISA weten wanneer er zaken misgaan na een match. Dit doe je ook via infosisa@rotterdam.nl. De 'relatiemanager' neemt dan contact op met de betreffende organisatie.

Tot slot: niet zeggen 'wat kan ik er halen' maar 'wat kan ik er brengen'.

En dat is....samenwerken in het belang van het kind!!!

Voor informatie over SISA en rapportages en documentatie kun je naar www.sisa.rotterdam.nl.

Voor alle vragen, bestellen van informatiemateriaal e.d. kun je terecht via infosisa@rotterdam.nl.

Aanbeveling 3

Gluren bij de Buren

Bevinding: samenwerken en informatie delen gaat zo veel beter wanneer je elkaar kent. Ook helpt het wanneer je precies weet wat er bijvoorbeeld gebeurt bij een controle van een baby op het consultatie bureau of hoe een leerplichtambtenaar in gesprek gaat met een ouder over schoolverzuim van zijn/haar kind. Daarna kun je ouders beter voorlichten bij een doorverwijzing of begrijpen wat een collega wel/niet kan in een contact met ouders.

Advies: medewerkers spreken in hun organisatie af dat zij een halve dag per maand gaan meelopen bij een collega in hun gebied. Doel moet nadrukkelijk zijn: inhoudelijk verdiepen in het werk van de collega, contacten leggen, vragen stellen en al deze informatie na afloop delen in je team. De houding open en weer is open en nieuwsgierig. Er worden geen individuele werkafspraken gemaakt, geconstateerde knelpunten kunnen wel worden besproken met het management.

Voorwaarden: management geeft nadrukkelijk toestemming en faciliteert zijn/haar medewerkers. Er wordt afgesproken dat elke medewerker op jaarbasis 3 x een halve dag hieraan mag besteden.

Let op het naleven van privacy afspraken in cliëntcontacten (maak je bekend en vraag toestemming voor het bijwonen van een gesprek).

Casuïstiekbesprekingen anonimiseren.

Aanbeveling 4

Per gebied een digitaal platform maken

Bevinding: er is grote behoefte onder medewerkers aan een digitaal platform waar zij, per gebied, informatie kunnen vinden over collega instellingen.

Advies: ontwikkel een digitaal platform waar altijd actuele informatie te vinden is over o.a.:

- wie zijn hier de wijkteamleiders, hun namen en telefoonnummers?
- wie is de schoolcontactpersoon in dit wijkteam?
- wie zijn de jeugdcoördinatoren van de politie, hebben zij een spreekuur?
- wat is de structuur van overlegvormen zoals de OZO, MDO etc.?
- het Jeugdbeschermings-plein, voor wie is dat, wanneer vergaderen zij, wie zitten er bij, welke informatie moet je aanleveren etc.?
- waar en voor wie zijn voorlichtingen in deze wijk de komende maand?
- welke huisartsen zijn werkzaam in deze wijk en wat zijn hun spreekuren?
- wat is de zorgstructuur van deze basisschool, welke schoolmaatschappelijk werker is aan deze school verbonden, hoe heet de IB-er en wanneer kan ik hem/haar bereiken?
- hoe kan ik het gebiedsteam van JBRR bereiken en met welke vragen kan ik bij hen terecht?
- wie bel ik buiten kantoor tijd bij een crisissituatie in een gezin?

Neem hier ook andere nuttige specifieke informatie in op die per wijk of gebied verschillen zoals de aanwezigheid van de Jeugdverpleegkundige bij het aanmeldoverleg in het wijkteam IJsselmonde.

Let op: maak voor elk gebied een platform (eerste ervaringen worden nu opgedaan in Charlois) en stel iemand aan die het platform 'onderhoudt', bij voorkeur de netwerkregisseur en geef hem/haar daar een aantal uur per week voor.

Werkgroep 3: Informatie delen

Bevindingen:

- Iedereen kent de protocollen en convenanten op het gebied van informatie delen. Alles is ook terug te vinden op internet en in een naslagwerk van de Consideratie.
- Er is veel ruimte om informatie te delen maar niet iedereen kent of pakt deze ruimte.
- Het wordt ingewikkeld wanneer je te maken krijgt met persoonlijke dilemma's, morele vraagstukken, wanneer de regels voor meerdere uitleg vatbaar zijn, wat doe je dan?

Deze informatie heeft tot de volgende resultaten geleid:

Factsheet 3

Casuïstiek om dilemma's met betrekking tot het delen van informatie te bespreken in teams

Bevinding: iedereen kent de protocollen, de wet- en regelgeving en de lokale convenanten op het gebied van informatie delen of weet deze te vinden. Er is veel ruimte om informatie te delen maar niet iedereen kent of pakt deze ruimte. Daarnaast blijken persoonlijke dilemma's wel eens een rol te spelen bij het delen van informatie en weten medewerkers uit één team dit vaak niet van elkaar.

Advies: ga als team met elkaar in gesprek over de ruimte om informatie te delen, waar zie je die, waar pak je 'm en waar liggen twijfels?

Ga de discussie met elkaar aan, aan de hand van concrete casuïstiek, verzameld door de werkgroep, waarin (morele) dilemma's een rol spelen bij het delen van informatie.

Casus 1

Vader vertelt in een vertrouwelijk gesprek plotseling dat hij in het verleden slachtoffer is geweest van seksueel misbruik door zijn vader. Hij zegt tegen de hulpverlener dat hij deze informatie persé niet in het dossier wil hebben omdat zijn vrouw hier niets van weet en hij dat zo wil houden. De hulpverlener denkt dat het relevante informatie is.

Dilemma

Je wilt het contact met vader niet beschadigen *versus* je vindt de informatie relevant en wilt deze vastleggen

Vraag, wat ga jij doen ?

Verdeel het team in tweeën. De ene helft van het team gaat argumenten aandragen om de informatie van vader buiten het dossier te houden, de andere helft van het team gaat op zoek naar argumenten die de mening onderbouwen dat de informatie wel in het dossier hoort.

Naast het uitzoeken van wettelijke regels worden medewerkers ook gestimuleerd om op zoek te gaan naar persoonlijke overwegingen, zoals;

ik zeg tegen vader dat ik me verplicht voel dit te rapporteren, nu ik er weet van hebt

ik rapporteer het niet maar onthoud het wel

ik respecteer het verzoek van vader en rapporteer het niet en probeer het te vergeten anders, namelijk:

Ter informatie

Een dossier is in te zien door de cliënt zelf of bij minderjarigen door de gezagdragende ouders, namens de minderjarige. Dit vraagt om de juiste afweging bij het plaatsen van informatie over één van de ouders, in een dossier. Wanneer iemand geen toestemming geeft voor het plaatsen van informatie in het dossier, kun je besluiten deze informatie tóch te plaatsen als jij het relevant vindt voor je taakuitoefening. Je dient dit wel aan hem/haar te melden. Vermeld in het dossier waarom je deze informatie vastlegt én dat de persoon in kwestie het er niet mee eens is.

Ook kun je besluiten om informatie 'omfloerst' vast te leggen bijvoorbeeld door te vermelden dat

vader in het verleden 'een traumatische ervaring' heeft opgedaan.

Ga in overleg met de zedenofficier van justitie, immers, het misbruik van vader kan heel misschien wel samenvallen met nog wel 10 andere misbruikzaken van jonge kinderen, hetgeen, maatschappelijk gezien, alsnog om een vervolging van de verdachte vraagt.

Casus 2

Mirte is een meisje van 4 jaar. Nadat zij herhaaldelijk in het ziekenhuis heeft gelegen doordat haar moeder haar ziek maakte, is zij nu uit huis geplaatst en woont bij haar grootouders. Mirte weet niet waarom dat is maar voegt zich naar de nieuwe situatie.

Haar moeder mag haar elke week bezoeken, op zaterdagmiddag maar zij mag nadrukkelijk niet alleen zijn met Mirte. Opa of oma (ouders moederszijde) moeten bij Mirte blijven en mogen haar geen enkel moment met moeder alleen laten. Dit zijn duidelijke afspraken die de jeugdbeschermer met moeder en grootouders heeft gemaakt. Iedereen is hier mee akkoord gegaan.

Mocht één van hen zich niet aan de afspraak houden dan zal Mirte per direct bij grootouders weg moeten en in een crisispleeggezin geplaatst worden.

Het gaat al 3 maanden goed, Mirte is vrolijk, gaat graag naar school en reageert goed op de bezoeken van haar moeder.

Jij bent een collega van de jeugdbeschermer.

Jij weet van bovenstaande situatie af, bent in het verleden wel eens mee gegaan naar het gezin van Mirte. Afgelopen zaterdag fiets jij naar de stad en ineens....zie jij Mirte lopen, vrolijk huppelend aan de hand van haar moeder. Er is geen opa of oma te bekennen.....

Dilemma

Je maakt je zorgen om de veiligheid van Mirte *versus* wanneer je het gaat melden zal Mirte weg moeten bij haar grootouders waar zij het nu juist zo naar haar zin heeft.

Vraag, wat ga jij doen ?

Verdeel het team in tweeën. De ene helft van het team moet argumenten aandragen om de informatie van vader buiten het dossier te houden, de andere helft van het team gaat op zoek naar argumenten die de mening onderbouwen dat de informatie wel in het dossier hoort.

Naast het uitzoeken van wettelijke regels worden medewerkers ook gestimuleerd om op zoek te gaan naar persoonlijke overwegingen, zoals;

je spreekt moeder aan en je vraagt haar waar direct terug te gaan naar opa en oma

je belt meteen met je collega om hem/haar op de hoogte te brengen van de situatie en vraagt om anoniem te mogen blijven naar grootouders

je gaat langs grootouders en bespreekt met hen wat je gezien hebt en rapporteert niet aan je collega

je doet niets (je bent immers vrij en het is jouw casus niet)

je vraagt een gesprek aan met moeder, grootouders en de jeugdbeschermer en confronteert iedereen tegelijk met jouw informatie

anders, namelijk:

Casus 3

Het wijkteam ontvangt van de directeur van een basisschool een mail met zorgelijke informatie over een gezin, waarvan twee kinderen die basisschool bezoeken. In de mail staan de personalia van het

gezin genoemd. Deze mail is zonder toestemming van ouders gestuurd. De wijkteamleider gaat met de directeur van de school in gesprek.

De directeur vertelt dan dat hij reeds enkele malen met ouders gesproken heeft over de zorgen van school en dat hij de ouders heeft proberen te motiveren om hulpverlening te aanvaarden. Het gezin weigert dat.

De wijkteamleider adviseert daarop de directeur om een melding te doen bij Veilig Thuis en dit aan de ouders te melden. De directeur wil echter niet zelf melden omdat hij de kans reëel acht dat vader, die er reeds eerder blijk van heeft gegeven een kort lontje te hebben, agressief gaat worden. De directeur legt zijn zorgen nu ook achtereenvolgens voor aan de wijkagent, de schoolmatschappelijk werker en de gebiedsadviseur van de gemeente. Iedereen deelt zijn zorgen maar niemand komt in actie.

De directeur verwijt vervolgens de door hem geïnformeerde instanties niet door te pakken terwijl ze wel op de hoogte zijn en belt opnieuw (en nu heel boos) met de wijkteamleider en maakt duidelijk dat de zorgen toenemen én zijn overtuiging dat het een zaak voor het wijkteam is, ook.

Dilemma

Blijf je bij het standpunt dat de directeur zou moeten melden *versus* je wilt niet het risico lopen dat er nu dus niets gebeurt

Wat ga jij doen ?

Verdeel het team in tweeën. De ene helft van het team moet argumenten aandragen waarom het wijkteam contact gaat opnemen met het gezin om de zorgen van de directeur van de basisschool met hen te bespreken. De andere helft van het team gaat op zoek naar argumenten die de mening onderbouwen dat de school aan zet is en zij ook afwachten tot de directeur in actie is gekomen.

Naast het uitzoeken van wettelijke regels worden medewerkers ook gestimuleerd om op zoek te gaan naar persoonlijke overwegingen, zoals;

waar begint en waar eindigt voor jónu de verantwoordelijkheid om iets met zorgelijke informatie te doen?

Ter informatie

zorgelijke informatie over een kind die je van een derde (zonder toestemming van ouders) ontvangt kun je niet melden bij Veilig Thuis

Casus 4

Je bent wijkteamleider en er wordt een kind aangemeld wiens (zeer jonge) vader jij nog kent uit de tijd dat je bij de jeugdbescherming werkte. Je bent 2 jaar lang jeugdreclasseerder van hem geweest en kent veel achterliggende problematiek. Je deelt de aanmelding uit in je team en je vraagt je af wat je met de informatie over deze vader zal doen.

Dilemma

Je mag geen informatie delen zonder toestemming *versus* zonder deze informatie 'trapt' de volgende hulpverlener weer in de mooie praatjes van deze man....

Wat ga jij doen ?

Verdeel het team in tweeën. De ene helft van het team moet argumenten aandragen waarom de wijkteamleider de informatie deelt om de hulpverlening goed aan te laten sluiten bij eerdere

ontwikkelingen. De andere helft van het team gaat op zoek naar argumenten die de mening onderbouwen dat het niet aan de wijkteamleider is om zonder toestemming 'informatie te delen' met anderen.

Naast het uitzoeken van wettelijke regels worden medewerkers ook gestimuleerd om op zoek te gaan naar persoonlijke overwegingen, zoals;

je vertelt in het aanmeldoverleg tot in details, wat je nog weet uit de voorgeschiedenis van deze vader, de casus wordt hiermee snel verduidelijkt en dat komt iedereen ten goede

je neemt de medewerker van het wijkteam die de casus krijgt, apart en vertelt hem/haar alleen dat je vader kent uit je verleden als jeugdreclasserder

je vertelt helemaal niets want dat mag niet maar wel hou je het verloop van deze casus nauwlettend in de gaten

Ter informatie

Formeel mag je niets met deze informatie uit eerdere hulpverlening

Casus 5

Een politiemans A wordt door een collega B benaderd omdat hij een zedendelict wil bespreken, welke zich in zijn privé omgeving heeft afgespeeld en hij wil daarbij graag een persoonlijk advies over hoe te reageren in zijn omgeving. Stel jij bent politiemans A, wat ga je doen ?

Dilemma

Je wilt vanuit een persoonlijk contact advies geven aan een collega *versus* óók een privé incident moet je melden

Wat ga jij doen ?

Verdeel het team in tweeën. De ene helft van het team moet argumenten aandragen waarom politiemans A zijn collega aanhoort en hem een persoonlijk advies geeft en de andere helft van het team moet argumenten aandragen waarom politiemans A zijn collega zal doorverwijzen naar 'zedenzaken' om daar aangifte te gaan doen.

Naast het uitzoeken van wettelijke regels worden medewerkers ook gestimuleerd om op zoek te gaan naar persoonlijke overwegingen, zoals;

een politiemans kan vrijblijvend een vertrouwelijk gesprek aangaan met een collega geanonimiseerd kan elke professional 'informatie met elkaar delen'...(?)

Ter informatie

Van politie mensen lopen hun privéleven en hun werk door elkaar.

Een politiemans/vrouw is verplicht om feiten die hem ter kennis komen door te melden en te verwerken.

Een politiemans/vrouw kan met zijn 'privéverhaal' naar het Team Criminele Inlichtingen. Het TCI heeft geheimhouding en hoeft niet alles te openbaren.

Mocht dit informatie opleveren waar operationeel iets mee gedaan moet worden dan volgt een zogenaamd "verstrekking" van het TCI. Dit is een geanonimiseerd extract van de bronvermelding (de collega die info kwam brengen dus). Dit is zodanig geanonimiseerd dat niet herleid kan worden waar de info vandaan kwam.

2. Overig

Werkatelier

Op 5 oktober heeft Adviesbureau van Montfoort een werkatelier georganiseerd over 'informatie delen'. Een afvaardiging van de drie werkgroepen, heeft deze bijeenkomst bijgewoond. Aan de hand van eigen casuïstiek heeft een groep van 16 professionals knelpunten en oplossingen besproken en kreeg hierbij ondersteuning van een jurist van bureau van Montfoort.

Conferentie Rotterdams Collectief tegen kindermishandeling

Op 10 mei heeft het Collectief de Conferentie 'Aanpakken doen we samen' georganiseerd. Een dag waarin we professionals wilden inspireren om het verschil te maken voor kinderen die te maken hebben met kindermishandeling. Het was een dag vol kennis en ontmoetingen die ertoe heeft bijgedragen dat men elkaar in de praktijk beter kan vinden en beter kan samenwerken.

Van de Conferentie is een kort filmpje gemaakt. Dit is te vinden op <https://vng.nl/film-rotterdams-collectief> of op <https://www.youtube.com/watch?v=O9LCUj2E97U>.

Week tegen kindermishandeling

In de week van 14 tot en met 19 november 2016 vond de jaarlijkse week tegen kindermishandeling plaats. Het doel van de week was bewustwording, voorlichting en kennisoverdracht. In Rotterdam stond de week dit jaar in het teken van 'Niet gehoord, niet gezien worden'. Het Rotterdams Collectief heeft geparticipeerd in deze week. Het Collectief:

1. ontwikkelde een folder voor ouders over geweld in huis. Deze werd via het schoolmaatschappelijk werk in het basis- en voortgezet onderwijs verspreid. Daarnaast is de folder beschikbaar voor alle professionals die werken met gezinnen en vermoeden dat er sprake is van huiselijk geweld.
2. leverde een bijdrage aan de realisatie van de kunstinstallatie 'Small Victims Large Numbers' van The Power of Art House. Dit kunstwerk was te zien op het Schouwburgplein in Rotterdam van 16 tot 24 november. Het 15 bij 20 meter grote kunstwerk symboliseert het aantal dodelijke slachtoffers van kindermishandeling van de afgelopen 10 jaar.

3. Obstakels

In de opstartfase van het Collectief was er veel enthousiasme om met elkaar aan de slag te gaan. Het Kernteam (gesteund door de Stuurgroep) heeft gekozen voor het uitwerken van de knelpunten in werkgroepen in de wijk, zo dicht mogelijk bij de uitvoering. Dat betekent dat medewerkers uit de uitvoering ingezet moesten worden om in de werkgroepen plaats te nemen. Dit vormde het eerste obstakel. Door capaciteitsproblematiek bestond er bij vooral Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond en Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond weinig ruimte voor deelname aan de werkgroepen. Het heeft enige tijd geduurd voordat vanuit deze organisaties vertegenwoordiging geregeld kon worden.

Verder is deelname aan de werkgroepbijeenkomsten het hele jaar een aandachtspunt gebleven. Casuïstiek of reguliere werkzaamheden gingen meestal voor. In vakantie en tijdens zwangerschapsverlof of langdurige ziekte werden medewerkers niet of pas heel laat vervangen.

Een ander obstakel was de tijdsdruk. Het Landelijke Collectief eindigde op 31 december 2016. Op 8 december vond de landelijke afsluitende conferentie plaats. Door het onderbrengen van het Collectief in het actieprogramma Veilig Thuis 2015-2018 hebben we tot eind 2018 de tijd om deze resultaten over de stad Rotterdam uit te rollen maar desalniettemin moest eind dit jaar de opbrengst vanuit de werkgroepen bekend zijn.

Er werd kleinschalig gewerkt, in werkgroepen, dicht bij de uitvoering. Dat betekent dat wat er gebeurde niet altijd goed zichtbaar was. De deelnemers aan de werkgroepen hebben hun deelname aan de werkgroepen echter als zinvol en helpend ervaren in het goed acteren bij signalen van kindermishandeling. En dat was, en is, het doel van het Collectief. De vraag waar we nu voor staan is hoe we dit kunnen vertalen naar een grotere schaal.

4. Succesvol

Er zijn goede stappen gezet. Er is heel veel informatie uit de dagelijkse praktijk van de medewerkers met elkaar gedeeld. Daarnaast zijn er veel documenten uitgewisseld en door de deelnemers in hun eigen teams verspreid. Kindermishandeling heeft op menig teamagenda een vaste plek gekregen.

Er is een gezamenlijk gedeeld besef dat je zorgen om een kind vroeg moet bespreken. Dat je belangrijke informatie over een kind met elkaar moet delen en dat dit zoveel makkelijker gaat wanneer je elkaar kent. Kortom de onderwerpen en gesprekken in de drie werkgroepen werden steeds meer in elkaar verweven.

Tip: De volgende keer zou er vóóraf veel duidelijkere afspraken gemaakt moeten worden en ook vastgelegd moeten worden opdat iedereen weet wat van hem/haar verwacht wordt en hij/zij dit ook kan hardmaken in de eigen organisatie.

(Er was in de stuurgroep afgesproken dat alle deelnemers aan de werkgroepen hier 1 uur p/w voor gecompenseerd zouden worden. In de praktijk bleken de medewerkers hier niet van op de hoogte waren en evenmin hun managers.)

5. De Toekomst

De werkgroepen zijn eind december 2016 geëindigd. De Kerngroep en Stuurgroep gaan door. Het Rotterdams Collectief zal zich nog meer dan nu ontwikkelen naar een platform voor de aanpak Kindermishandeling.

In het Rotterdams Collectief tegen kindermishandeling 'nieuwe stijl' worden over de sectoren heen nieuwe ontwikkelingen gedeeld, wordt gewerkt aan samenwerking en kennisverbreding en wordt uiteraard gewerkt aan de uitrol van de opbrengsten vanuit de werkgroepen. Daarbij wordt nadrukkelijk de verbinding gezocht met andere netwerken en platformen zoals het netwerk Seksueel Geweld, het projectteam huiselijk geweld en kindermishandeling in de (G)GZ, de klankbordgroep Schadelijke Traditionele Praktijken en het netwerk Vechtscheidingen.

Daarbij is het van belang dat zoveel mogelijk verschillende partijen uit de domeinen onderwijs, zorg, straf aansluiten.

Het Rotterdams Collectief voert de volgende activiteiten uit:

- Opbrengst van de werkgroepen uitrollen over de stad.
- Netwerkactiviteiten organiseren door aangesloten partners: elkaar kennen, elkaars werkwijze kennen.
- Verspreiden van kennis door het organiseren van scholingsbijeenkomsten of lunchreferaten.
- Agenderen van het onderwerp kindermishandeling op alle mogelijke niveaus.

- Koppelen en verbinding van initiatieven vanuit het netwerk.

Voor de uitvoering en realisatie hiervan is het nodig dat vanuit directies en besturen van de aangesloten organisaties commitment wordt gegeven. Daartoe wordt in het 1^e kwartaal van 2017 een bijeenkomst belegd door de Kerngroep van het Rotterdams Collectief waarbij het management zal worden uitgenodigd. Tijdens deze bijeenkomst wordt nadere informatie gegeven over de wijze waarop het Rotterdams Collectief te werk wil gaan en wordt gevraagd om een gezamenlijk GO.

BIJLAGEN

1. Overzicht van de deelnemers aan de werkgroepen
2. Overzicht deelnemers Kerngroep en Stuurgroep
3. Werkwijze van de werkgroepen

Bijlage 1: Overzicht van de deelnemers aan de werkgroepen

Deelnemers werkgroep 1: *Signaleren en bespreekbaar maken van (vermoedens) van kindermishandeling*

Suzanne van Eijk: Plaatsvervangend wijkteamleider Lombardijen
Tatiane Strooband: Pedagogisch medewerker, HORIZON
Elze Korbijn: Intern begeleider midden - bovenbouw en zorg coördinator, Vreewijkschool
Thea Daane: Teamleider School Maatschappelijk Werk
Cynthia Spencer: Orthopedagoog, Centrum voor Jeugd en Gezin
Simona van Oord: Projectcoördinator Kinderopvang
Lidia de Leeuw: Onderzoeker Veilig Thuis, Rotterdam Rijnmond
Anneke Albizzai: Jeugdbeschermer JBRR

Deelnemers werkgroep 2: Effectief samenwerken bij (vermoedens van) kindermishandeling

Marusha van Ettinger: Plaatsvervangend wijkteamleider Charlois (later netwerkregisseur CJG)
Jennemien van de Woude: Intern begeleider groep 0-4, Beatrixschool
Dorothe Riteco: Jeugdverpleegkundige, Centrum voor Jeugd en Gezin, Charlois
José de Mik: Jeugd- en gezinscoach, wijkteam en School Maatschappelijk Werker
Gertie Buurmans: Onderzoeker Veilig Thuis, Rotterdam Rijnmond
Angela van der Steen: Jeugdbeschermer JBRR
Cocky Ruitenbergh: Intermediair Huiselijk Geweld, Gemeente Rotterdam

Deelnemers werkgroep 3: informatie delen bij (vermoeden van) kindermishandeling

Roel Trimp: Plaatsvervangend wijkteamleider, Zuidwijk
Frits Pouwe: Chef zeden, politie-eenheid Rotterdam
Janine Hartman-Put: Intern begeleider basisschool, De Hoeksteen
Marion Vink: Jeugdverpleegkundige Centrum voor Jeugd en Gezin
Albert Terlouw: Jeugd- en gezinscoach wijkteam, Lombardijen
Grace Blackman: onderzoeker Veilig Thuis, Rotterdam Rijnmond
Vera van der Horst: Beleidsmedewerker Huiselijk geweld en Kindermishandeling Veilig Thuis, Rotterdam Rijnmond
Liona Meijer: Jeugdbeschermer JBRR

Projectleider werkgroepen: Els Mourits, Mourits Werkt

Bijlage 2 Lijst van deelnemers Kerngroep en Stuurgroep

Kerngroep per 31 december 2016

Sil Hol	Bavo Europoort
Jolanda Kostense	Antes
Ada Bakker	School Maatschappelijk Werk Rijnmond
Els van 't Klooster	Centrum Jeugd en Gezin / JGZ
Nicki Amiabel	Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond
Wianne Brandt	Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond
Simone Akse	Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond
Cocky Ruitenber	Gemeente Rotterdam, MOW
Anja Bremer	Raad voor de kindbescherming
Franka van Twist	PPO
Thea Daane	PCBO
Erna Heijkoop	Politie
Jan Veldkamp	Hoge School Rotterdam
Marije Eijgendaal	De Viersprong
Femke Jongejan	ErasmusMC
Annemarie van Essen	Horizon

Stuurgroep per 31 december 2016

Kees Terdu	PCBO
Wim van Beek	BavoEuropoort
Jacques Bovens	FlexusJeugdplein
Richard Scalzo	Gemeente Rotterdam
Arina Kruithof	Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond
Esther Jongeneel	Veiligheidshuis Rotterdam Rijnmond

Procesregisseur Rotterdams Collectief: Jeany Dirkzwager, Gemeente Rotterdam

Bijlage 3: Werkwijze werkgroepen

Werkgroep 1 'Signaleren en bespreekbaar maken'

- Deze werkgroep draaide in de wijk Lombardijen en bestond uit 8 personen: een wijkteamleider, orthopedagoog van het CJG, pedagogisch medewerker van een zorgaanbieder, onderzoeker van Veilig Thuis, intern leerlingbegeleider (BO), projectcoördinator kinderopvang, teamleider schoolmaatschappelijk werk en een jeugdbeschermer.
- Van maart tot en met november is de werkgroep 8 keer, in wisselende samenstelling bij elkaar gekomen.
- Er vond veel uitwisseling plaats over 'hoe doe jij dat?' en de duidelijke verschillen hierin tussen medewerkers in de kinderopvang, onderwijs, CJG, wijkteam en Veilig Thuis voor wat betreft kennis en ervaring met praten met ouders.
- Het belang om in de kinderopvang gesprekken te voeren met ouders over eerste signalen wordt door iedereen onderschreven en juist daar voelen medewerkers zich het meest onzeker om deze gesprekken te voeren. Dit heeft geresulteerd in een training 'signaleren en dan..?' van de orthopedagoog CJG aan de kinderopvang waarbij de ervaringen werden teruggekoppeld in de werkgroep.
- Daarnaast is er gesproken over handelingsverlegenheid, onzekerheid over wat je ziet en hoe zeker je het weet. Wat is nodig aan signalen (zwaarte, frequentie e.d.) voordat je Veilig Thuis belt voor advies? Wat kan Veilig Thuis vervolgens voor je betekenen als het gaat om advies en ondersteuning? Wanneer heb je voldoende voor een melding?
- Er is twee keer een gastspreker uitgenodigd. De onderwerpen: 1. praten over je eigen ervaringen met geweld en het onderkennen van je eigen emoties bij het bespreekbaar maken en 2. oefenen van gesprekken met ouders over zorgen om een kind.

Werkgroep 2 'Samenwerken'

- Deze werkgroep draaide in de wijk Kop van Zuid-Entrepot en bestond uit 7 personen: wijkteamleider, jeugdverpleegkundige van het CJG, jeugd- en gezinscoach wijkteam, onderzoeker van Veilig Thuis, intern leerlingbegeleider (BO) en een jeugdbeschermer.
- Vanaf maart tot en met november is de werkgroep 8 keer bij elkaar gekomen.
- Halverwege is aansluiting gevonden met een vakinhoudelijke specialist Huiselijk geweld van de gemeente Rotterdam. Zij is de werkgroep blijven ondersteunen.
- Er is veel gesproken over de verwachtingen ten aanzien van samenwerken, vooral in de samenwerking tussen het wijkteam en het onderwijs bleken veel onduidelijkheden alsmede in de afstemming met Veilig Thuis. Er bestaat nog steeds onduidelijkheid over de rol- en taakverdeling: wie is wanneer aan zet, wat kunnen wijkteams van Veilig Thuis verwachten en vice versa.
- Iedereen deelt de opvatting dat 'samenwerken = samen verantwoordelijk zijn' maar hoe geef je daar vorm aan als je vanuit je organisatie/functie verschillende opdrachten hebt?
- Iedereen is bezig geweest met vragen als: hoe ziet jouw wijk eruit, met wie werk je samen, wie zoekt contact met wie? Hoe kun je een instelling beter leren kennen en activeren tot samenwerking?
- Deelnemers gaven aan dat zij behoefte hadden aan afstemming met huisartsen. Pogingen om een huisarts deel te laten nemen aan de werkgroep zijn mislukt.

Werkgroep 3 Informatiedelen

- Deze werkgroep draaide in Zuidwijk en bestond uit 7 personen: wijkteamleider, jeugdverpleegkundige van het CJG, jeugd- en gezinscoach van het wijkteam, chef zedenpolitie, onderzoeker van Veilig Thuis, intern leerlingbegeleider (BO), en een jeugdbeschermer.
- Van maart tot en met november is deze werkgroep 8 keer bij elkaar gekomen.
- De leden van deze werkgroep hielden zich bezig met 'wanneer, wat en wie vragen'. Wanneer is informatie uitwisseling aan de orde; wie wisselt met wie informatie uit; aan wie mag er informatie verstrekt worden; welke informatie deel je?
- Wat mag de politie zeggen als je belt? Welke informatie mag je aan Veilig Thuis geven? Wat ziet een huisarts en wat deelt een huisarts?
- Vraag je áltijd vooraf toestemming aan ouders? Wanneer wel en wanneer niet.
- Maar ook de 'hoe-vragen' kwamen aan de orde; hoe kun je het beste informatie inwinnen en maakt het nog uit bij wie én hoe kun je het beste informatie geven en maakt het nog uit aan wie?
- Er blijken ook organisaties te zijn van wie jeugdzorg informatie zou willen maar voor wie dat niet voor de hand liggend is. Denk hierbij aan een woningbouw-vereniging (wanneer zij een huisuitzetting overwegen) of Vitens (wanneer zij dreigen het water af te sluiten). Hoe regelen we dat?
- Er is veel uitwisseling geweest over samenwerkingsafspraken en privacy regels. Hierover ligt veel vast en toch zit er ruimte en past iedereen regels anders toe.
- We hebben het document 'Wet- en Regelgeving uitwisseling gegevens bij Kindermishandeling' van Consideratie bestudeerd en als een heel compleet document beoordeeld. Bekend is dat het NJi werkt aan een samenvatting.
- Er ligt veel vast en toch.....als je elkaar kent deel je makkelijker.
- De angst voor fouten is sterker geworden, medewerkers in de wijkteams voelen zich meer persoonlijk verantwoordelijk en minder gesteund door een moederorganisatie.
- Er zijn minder overleggen zónder ouders. Dat betekent dat er minder achter de rug van ouders over hen wordt gesproken.
- Het begrip 'relevante informatie delen' zorgt voor onduidelijkheid: wat verstaat een ieder onder 'relevant'?